

HØRINGSNOTAT

Rent drikkevand og sikker kemi
J.nr. 2023-6065
Ref. SIMAJ
Den 13. december 2023

Høringsnotat vedrørende lovforslag om målrettet indsats for beskyttelse af boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)

Udkastet til lovforslaget blev sendt i ekstern høring den 20. november 2023 med frist for afgivelse af høringssvar den 18. december 2023.

Udkastet var i fornyet høring hos en mindre kreds af høringssparter fra den 26. januar 2024 til den 2. februar 2024.

Miljøministeriet har modtaget høringssvar fra 24 organisationer og virksomheder.

Høringssvarene kommer fra Aalborg Forsyning, Aalborg Kommune, Banedanmark, Bæredygtigt Landbrug, Dansk Miljøteknologi, Dansk Planteværn, Dansk Skovforening, Danske Vandværker, DANVA, Frederikssund Kommune, Gribskov Kommune, HOFOR, KL, Landbrug & Fødevarer, Landinspektørforeningen, Lolland Kommune, Lægemiddelindustriforeningen, NIRAS, Odense Kommune, Skanderborg Kommune, Struer Kommune, Sydfalster Vandværk, Vandfællesskabet i Odsherred og Økologisk Landsforening

Miljøministeriet takker alle høringssparter for deres afgivne høringssvar.

I det følgende gennemgås høringssvarene. Miljøministeriets kommentarer hertil er anført i kursiv. Høringssvarene er kun gengivet i hovedtræk. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på Høringsportalen.

Sammenhængen til godkendelsesordningen for pesticider

Vandfællesskabet i Odsherred spørger ind til, hvad der konkret skal forstås ved en lovlig anvendelse af pesticider.

Bæredygtigt Landbrug mener, at pesticidforordningen bør danne rammerne for godkendelse og brug af pesticider i Danmark, og at indgreb i BNBO betragtes som ineffektive for folkesundheden og en unødigt økonomisk byrde. Herudover bemærker Bæredygtigt Landbrug, at VAP-overvågningen (varslingssystemet til udvaskning af pesticider) spiller en afgørende rolle i at sikre, at landbrugets brug af sprøjtemidler ikke skader miljøet.

Miljøministeriets svar

Ved lovlig anvendelse af pesticider skal forstås pesticider, som er godkendt til anvendelse.

Lovforslaget er en supplerende implementering af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/128/EF af 21. oktober 2009 om en ramme for Fællesskabets indsats for en bæredygtig anvendelse af pesticider og er et supplement til godkendelser under Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler og om ophævelse af Rådets direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF. Lovforslaget har til formål at beskytte BNBO mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider. Hverken godkendelsesordning eller VAP-overvågningen kan tage højde for de særlige forhold i en BNBO, hvor der kan ske en større udvaskning af pesticider.

Generelt forbud mod pesticider inden for BNBO

KL mener, at den hurtigste og bedste vej til at beskytte drikkevandet er et statsligt forbud mod brug af pesticider og henviser til den oprindelige fase 2 i tillægsaftalen til aftale om pesticidstrategi 2017-2021.

Frederikssund Kommune, Struer Kommune og Gribskov Kommune vurderer, at det fremsatte lovforslag ikke vil have den ønskede effekt, og at et generelt forbud mod sprøjtning vil sikre den bedste beskyttelse af BNBO. Struer Kommune opfordrer i øvrigt til, at der i miljøbeskyttelsesloven indføres krav om, at ejendomme ejet af staten, regioner, kommuner eller andre statslige organisationer ikke må anvende pesticider inden for BNBO.

Miljøministeriets svar

Miljøministeriet noterer sig synspunkterne om, at et generelt forbud mod anvendelse af pesticider i BNBO havde været en bedre løsning, men fastholder, at den foreslåede model, hvorefter vandforsyninger og kommuner deltager i arbejdet med at beskytte drikkevandet inden for BNBO, er den valgte løsning.

Anvendelse af pesticider på offentlige arealer er i forvejen omfattet af den frivillige aftale om udfasning af pesticider. Ingen regioner anvender pesticider i dag. Enkelte statslige områder kan have anvendelse af pesticider. Der kan på linje med andre lodsejere indgås aftaler om ikke at sprøjte i BNBO.

Omfattede BNBO, boringer og vandforsyninger

Lolland Kommune spørger ind til, hvordan det forholder sig med lovlig erhvervsmæssig anvendelse af pesticider på andre steder end landbrugsjord, eksempelvis hoteller eller planteskoler. Lolland Kommune spørger videre ind til, hvordan det forholder sig med andre boringer, herunder markvandingsboringer eller andre erhvervsboringer, som er placeret i det samme grundvandsmagasin, hvor der også indvindes drikkevand til almene vandforsyninger. Endeligt spørger Lolland Kommune ind til, om den nye § 24 a kun begrænser sig til at finde anvendelse inden for BNBO.

Aalborg Kommune mener, at de små vandforsyninger bør undtages for reglerne og henviser til, at udgiften for grundvandsbeskyttelse pr. forbruger for disse bliver forholdsvis stor.

Miljøministeriets svar

Den nye § 24 a finder kun anvendelse inden for BNBO, som er udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i vandforsyningsloven, og som kommunen har vurderet skal beskyttes efter regler udstedt i medfør af § 13 e i vandforsyningsloven. Markvandingsboringer eller andre erhvervsboringer er ikke omfattet.

Der er enkelte BNBO beliggende på bl.a. hotellers ejendomme og golfbaner, og disse vil være omfattet, hvis kommunen har vurderet, at det er nødvendigt at beskytte området mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

Der er i lovforslaget ikke indsat undtagelser for så vidt angår små vandforsyninger, og disse vil derfor fortsat være omfattet af de nye regler i vandforsyningsloven i det omfang, en beskyttelsesindsats er nødvendig.

Strategier for drikkevandsbeskyttelse

Struer Kommune oplyser, at det er deres vurdering, at vedtagne strategier ikke sikrer beskyttelsen af BNBO tilstrækkeligt, da der ikke er nogle sanktionsmuligheder, håndhævelsesmuligheder eller påtalemuligheder ved overtrædelse af en strategi. Struer Kommune mener derfor ikke, at en strategi kan sidestilles med en tinglyst aftale, og at det derfor ikke opfylder kravet om en beskyttelsesindsats i BNBO.

Aalborg Kommune henviser til indsatsplanerne efter vandforsyningslovens §§ 13 og 13 a og mener, at det vil være mest fordelagtigt at gennemføre indsatserne samlet, dels i forhold til administrative omkostninger, dels i forhold til erstatning for defigurering. Aalborg Kommune mener endvidere ikke, at det er fair over for grundejer, at der gennemføres et indgreb mod pesticider i BNBO for kort tid efter at gennemføre et indgreb, som også omfatter nitrat, og i øvrigt også et større område.

Herudover bemærker Aalborg Kommune, at der ikke bør bruges penge på grundvandsbeskyttelse inden for BNBO ved vandforsyninger, som ikke indgår i den langsigtede plan for forsyning.

Miljøministeriets svar

Miljøministeriet er enig i, at en strategi for drikkevandsbeskyttelse i sig selv ikke er tilstrækkelig til at opfylde kravet om en beskyttelsesindsats i BNBO, medmindre denne strategi reelt medfører, at der indføres et forbud mod anvendelse af pesticider i BNBO.

Reglerne om indsatsplaner berøres ikke af nærværende lovforslag. Det er kommunen der vurderer om en indsats er nødvendig, heri indgår hensynet til boringer, der lukkes indenfor en kort periode.

Snitflader til vandrammedirektivet og drikkevandsdirektivet

Danmarks Naturfredningsforening (DN) bemærker, at reglerne i BNBO kun er et begrænset bidrag til at opfylde forpligtelserne i EU's vandrammedirektivs artikel 4, stk. 4, og artikel 7, stk. 3.

Aalborg Forsyning fremhæver behovet for en helhedsplan for den fremtidige drikkevandsforsyning og henviser til, at det følger af EU's vandrammedirektiv og nitratdirektiv, at medlemsstaterne skal forebygge eller begrænse udledningen af forurenende stoffer til grundvand og forebygge forringelse af tilstanden af alle grundvandsforekomster.

Miljøministeriets svar

De nye regler i vandforsyningsloven og miljøbeskyttelsesloven er ikke en implementering af vandrammedirektivet.

Taksation og overtaksation

Landbrug & Fødevarer bakker op om, at erstatningen behandles efter reglerne om taksation med de professionelle sagkyndige, så der ifølge Landbrug & Fødevarer ikke opstår generiske "tommelfingerregler" om takstniveauer.

HOFOR oplyser med henvisning til overtaksationssager i Egedal, Aarhus og Sønderborg, at der er en risiko for, at vandforbrugerne kommer til at betale for meget, når kommunerne nedlægger forbud og sender regningen videre til vandforsyningen, hvilket ifølge HOFOR kan være ulovligt i henhold til EU's statsstøtteregele.

Aalborg Kommune udtrykker bekymring over, at der skal udbetales erstatning, før erstatningsfastsættelsen er endeligt afgjort i taksation.

Lolland Kommune spørger ind til, hvorfor afgørelser fra taksationskommissionerne og overtaksationskommissionerne ikke lægges til grund for beregning af erstatningerne og tilføjer, at det på Lolland vil have væsentlig større indflydelse på vandprisen end de 3 øre/m³, der er beskrevet i udkastet.

Gribskov Kommune bemærker, at taksationssager erfaringsmæssigt trækker ud i årevis og koster mange ressourcer for såvel lodsejere som det offentlige.

Miljøministeriets svar

Erstatningens størrelse kan prøves af taksationskommissionerne, som vil vurdere erstatningens størrelse individuelt og konkret med afsæt i de enkelte økonomiske tab, som påbuddene kan medføre.

Miljøministeriet bemærker, at både grundejere og vandforsyninger kan påklage erstatningens størrelse, hvormed en eventuel risiko for erstatninger, som er i strid med EU's statsstøtteregele mindskes.

Miljøministeriet bemærker, at det er en vigtig del af ordningen, at både grundejere og vandforsyninger skal få mulighed for at prøve erstatningernes størrelser.

Grundvandsparker og andre beskyttelsestiltag

DN påpeger i deres høringssvar, at beskyttelsesindsatserne i BNBO skal suppleres med udpegning af grundvandsparker på landsplan. DN anfører videre, at udpegningen vil gavne andre vigtige samfundsmål gennem en multifunktionel fremtidig anvendelse af de udpegede arealer – til gavn for natur, økologiske landbrug, friluftsliv og klima – og at dette bør fremstå tydeligere i lovteksten.

Dansk Planteværn oplyser, at forudsat at forslaget udtager det forventede areal landbrugsjord er det deres antagelse, at det til fulde vil være tilstrækkeligt til beskyttelse af grundvandet, og at Miljøministeriet vil afvente og vurdere resultatet af disse beskyttelsestiltag, førend nye beskyttelsestiltag introduceres.

Aalborg Forsyning fremhæver også behovet for grundvandsparker og mener, at der skal mere til end beskyttelse af BNBO, idet der skal en beskyttelse af vandforsyningernes indvindingsoplande til.

Miljøministeriets svar

Miljøministeriet noterer sig høringssvarernes forslag til vores videre arbejde.

Andre forureningskilder end pesticider og oprensning

DN oplyser, at de gerne havde set, at alle kilder mod forurening på BNBO havde været en del af reguleringen, herunder eksempelvis private borgeres og det offentlige brug af pesticider, oplag af kemikalier, udlægning af spildevandsslam, utætte kloakker, brug af biocider, m.v.

Danske Vandværker bemærker, at påvirkning fra andre erhverv som f.eks. autoforhandlere, stationsbygninger bør indgå i risikovurderingen.

Vandfællesskabet i Odsherred spørger ind til, hvorfor lovforslaget kun omtaler erhvervsmæssig anvendelse af pesticider og bemærker, at formuleringen i den foreslåede § 13 f også bør omfatte andre kemikalier, natur- og kunstgødning og nitrat. Hertil bemærker de, at nitrat i grundvand udgør en lige så stor trussel for drikkevandskvaliteten som udbredelsen af pesticider.

KL bemærker også, at der for hele BNBO også bør ses på transport og oplag mm for pesticider, slam og andre risici og betragter det som en tillægsopgave, som ikke ligger i anvendelsen af pesticider.

HOFOR bemærker, at biocider ikke vil være omfattet af den foreslåede ordning og mener, at det bør sikres, at der ikke spredes spildevandsslam inden for BNBO, som også udgør en kilde til forurening.

Dansk Miljøteknologi oplyser, at der i disse år allerede findes pesticider, medicinrester og mange andre miljøfremmede stoffer i vores drikkevand og fremhæver behovet for at anvende avanceret rensning af drikkevand. Dansk Miljøteknologi oplyser, at der ikke er noget teknisk til hinder for at regulere rensning af drikkevand i en bekendtgørelse.

Miljøministeriets svar

En aftale om pesticidfri drift efter § 13 f udelukker ikke, at aftalen ikke godt kan omfatte andre kilder til forurening end pesticider. Øvrige regler i miljøbeskyttelsesloven, herunder §§ 24 og 26 a muliggør i øvrigt forbud mod anvendelse af eksempelvis nitrat og udbringning af spildevandsslam. Eventuelle tiltag skal besluttes af kommunerne.

De foreslåede regler i lovforslaget vedrører ikke rensning af drikkevand.

Overtrædelse af reglerne og tilsyn

KL bemærker, at det ikke fremgår, hvorvidt det er kommunerne eller vandforsyningen, der skal føre tilsyn med overholdelse af vilkår i påbud og mener, at det kræver et ekstra ressourcebehov i kommunerne, hvis opgaven kommer til at være kommunens. KL mener, at der vil blive behov for vejledning om opgaven, herunder beskrivelse af frekvens, metode, mm.

Vandfællesskabet i Odsherred mener, at der mangler bestemmelser om sanktion mod de erhvervsdrivende lodsejere, som ikke overholder de givne aftaler, restriktioner, påbud og forbud og tilføjer, at kommunalbestyrelsen som tilsynsmyndighed skal sikre, at de aftalte reguleringer.

Miljøministeriets svar

De nye regler vil være omfattet af § 65 i miljøbeskyttelsesloven, hvorefter kommunalbestyrelsen generelt fører tilsyn med, at loven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven overholdes, herunder om påbud og forbud efterkommes, jf. § 65, stk. 2.

Manglende efterlevelse af et påbud eller forbud vil kunne straffes med bøde efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 2.

Beskyttelsesindsatsernes varighed

KL mener ikke, at det fremgår klart af lovforslaget, at de oprindelige beskyttelsesaftaler opretholdes for evig tid og oplyser, at hvis beskyttelsen bortfalder bør både vandforsyninger og kommuner have indflydelse på fremtidig anvendelse af arealer, hvor der er indgået aftaler eller udstedt påbud til beskyttelse af BNBO.

Miljøministeriets svar

Aftaler og påbud efter de kommende regler vil skulle tinglyses, og herved sikres det, at beskyttelsen også opretholdes i tilfælde af eksempelvis videresalg af området eller bortforpagtning. Udgangspunktet for reglerne er videre, at beskyttelsesindsatserne er varige, når først de er gældende, uanset om påbuddet eksempelvis påklages, eller boringen sløjfes.

Proces for frivillige aftaler og forsøg herpå

Skanderborg Kommune mener, at en frivillig aftale bør tage udgangspunkt i, hvorvidt en lovlig erhvervsmæssig anvendelse af pesticider er mulig på den konkrete ejendom.

Dansk Skovforening finder det vigtigt, at der sikres tilstrækkelig tid og økonomisk råderum til at nå i mål med de frivillige aftaler og henviser til bemyndigelsen for ministeren til at kunne fastsætte regler om bl.a. frister for aftaler i § 13 f, stk. 3.

NIRAS oplyser, at det bør beskrives tydeligere, hvad der forventes af vandforsyningerne og kommunerne i forhold til dokumentation og graden af forsøg på indgåelse af en aftale forud for et påbud efter § 24 a.

KL anser dialogen med grundejer som en nødvendighed før et påbud, da kommunen ifølge KL ellers ikke kan forholde sig til den indgribende, som den påbudte rådighedsindskrænkning vil få for en grundejer. KL bemærker i øvrigt, at det er uklart, hvor meget indsats, der skal lægges i at forsøge at indgå frivillige aftaler.

Bæredygtigt Landbrug mener, at den tidsramme, der er fastsat for kommunerne til at evaluere lokale forureningsrisici, herunder gamle kemikalier, forladte lossepladser, eller inaktive industrianlæg, er urealistisk kort.

Dansk Miljøteknologi og DN opfordrer til, at der fastsættes en kort tidsfrist for, hvornår kommunerne senest skal have udstedt et forbud eller påbud i BNBO de steder, hvor der ikke er indgået en aftale.

DANVA bemærker, at det anføres, at implicerede vandforsyninger skal høres, hvis kommunen indgår en aftale med lodsejer, men mener, at det er uklart, hvordan dette skal ske.

Miljøministeriets svar

Processen for indgåelse af aftaler om pesticidfri drift efter § 13 f vil blive uddybet i den kommende vejledning, ligesom regler for frister og vilkår for aftaler vil blive reguleret i den kommende bekendtgørelse.

Miljøministeriet bemærker, at det både nu og efter lovforslagets ikrafttræden fortsat vil være muligt i en periode at indgå aftaler mellem vandforsyninger og grundejerne med bistand fra kommunerne for at beskytte BNBO.

Arrondering

NIRAS spørger i høringssvaret ind til, om det vil være muligt at tilpasse en frivillig aftale efter den foreslåede § 13 f til brugsgrænser efter en konkret vurdering af, at der er et beskyttelsesbehov for så vidt angår erhvervsmæssig anvendelse af pesticider på arealer i umiddelbar nærhed af BNBO. NIRAS spørger ligeledes ind til, om det samme kan lade sig gøre ved påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a.

Danske Vandværker påpeger, at arronderede arealer bør kunne medtages i et påbud, selv om de ikke er en del af risikovurderingen, idet der kan opstå risiko for, at de ikke kan dyrkes efterfølgende. Ifølge Danske Vandværker er der eksempler på, at kendelser fra overtaksationskommissionen har resulteret i, at en vandforsyning i Sønderborg Kommune har måttet betale en samlet erstatning, der oversteg jordprisen på et risikovurderede areal.

Miljøministeriets svar

Ved aftaler om pesticidfri drift efter § 13 f i vandforsyningsloven bliver det en mulighed at medtage områder uden for BNBO i aftalen også.

Hvad angår arrondering kan taksationsmyndighederne afsige kendelser, der også giver erstatning for områder beliggende uden for BNBO. I disse tilfælde lægges det til grund, at der herefter ikke anvendes pesticider i disse områder for at sikre, at der ikke overkompenseres. Kommunen kan tinglyse, at der ikke anvendes pesticider i dette område og i øvrigt indgå aftale med grundejeren om ikke at anvende pesticider i områderne.

Det afgørende for et højt beskyttelsesniveau og at der i øvrigt ikke opstår risiko for overkompensering er, at der ikke anvendes pesticider i områderne uden for BNBO, hvis taksationsmyndighederne afsiger kendelser om erstatningsbeløb, der også vedrører disse områder uden for BNBO.

I det omfang arrondering kan føre til et mere intensivt indgreb i grundejerens ejendom, vil grundejeren kunne påberåbe sig ekstinktionsretten.

Tinglysning

Skanderborg Kommune og Vandfællesskabet i Odsherred, påpeger, at tinglysning for aftaler efter § 13 f og påbud eller forbud efter § 24 a ikke bør afholdes af grundejerne.

KL spørger ind til, om det vil være muligt at lægge udgiften til tinglysning oveni erstatningsbeløbet og henviser til § 52 a i vandforsyningsloven, som omhandler hvilket udgifter, som vandforsyningerne kan indtægtsføre under vandsektorens økonomiske rammer.

Miljøministeriets svar

Der er foretaget ændringer i lovtæksten og i bemærkningerne på baggrund af høringssvarene. Udgifter til tinglysning kan indregnes i både beløbet, som grundejer og vandforsyning kan indgå aftale om efter § 13 f og erstatningsbeløbet efter § 64 e.

For så vidt angår vandforsyningernes udgifter til tinglysning og overensstemmelsen med § 52 a i vandforsyningsloven, er det udgangspunktet, at udgifterne til vandselskabernes forsyningsopgaver betragtes som nødvendige, når de er fastsat ved lov, hvilket er tilfældet her.

Forureningsfare uden for de boringsnære beskyttelsesområder

Skanderborg Kommune mener, at det er uklart af lovforslaget, om § 24 a alene begrænser sig til BNBO og dermed, at hverken grundejer eller vandforsyning/kommune kan påberåbe sig ekstinktionsret i forhold til eventuelle brugsgrenser og/eller skel. Skanderborg Kommune bemærker videre, at der tilsvarende kan være tilfælde, hvor kommunen vurderer, at der er fare for forurening på arealer umiddelbart uden for BNBO, netop i forbindelse med fremtidig anvendelse af disse arealer.

Miljøministeriets svar

Afgørelser efter § 24 a begrænser sig som udgangspunkt til BNBO. Kommunernes vurdering af forureningsfare uden for BNBO og eventuelle reaktioner herpå vil være omfattet af miljøbeskyttelseslovens øvrige bestemmelser, bl.a. §§ 24 og 26 a. I det omfang afgørelser efter §§ 24 og 26 a i miljøbeskyttelsesloven vil udløse ret til erstatning til grundejeren, vil den pågældende grundejer kunne påberåbe sig ekstinktionsretten efter miljøbeskyttelseslovens erstatningsregler. Det samme gælder afgørelser efter § 24 a.

Erstatningsfastsættelsen og stigningen i vandtakster

Skanderborg Kommune oplyser, at der kan være stor risiko ved at lade kommunerne fastsætte erstatningerne, inden en sag eventuelt oversendes til taksationsmyndighederne set i lyset af de meget få taksations- og overtaksationssager, der har været. De bemærker herudover, at det kan være svært for en vandværksbestyrelse, som er frivilligt drevet, at skulle inddrive en delvis erstatning i de tilfælde, hvor taksationsmyndighederne har vurderet, at en erstatning har været for høj.

HOFOR foreslår, at erstatningstakster for aftaler og påbud eller forbud og vurderingen heraf bliver uddybet i bemærkningerne til lovforslaget eller i vejledningen.

Landbrug & Fødevarer mener, at erstatningerne skal være på et realistisk niveau, og at der ofte er set alt for lave tilbud på erstatninger, hvilket betyder, at processen med frivillige aftaler stopper. Herudover bemærker Landbrug & Fødevarer, at landbruget er storforbruger af vand til produktion, besætning og proces i selskaberne, hvorfor en takststigning i realiteten indebærer, at lodsejeren betaler sin egen erstatning, hvilket ifølge Landbrug & Fødevarer ikke er tilfredsstillende.

Lolland Kommune spørger, om hvordan vandværket skal kunne betale en erstatning, som de ikke har penge til.

Bæredygtigt Landbrug oplyser, at konsekvensen af lovforslaget kan betyde, at op til 20.000 hektar land tages ud af drift, hvilket kan føre til betydelige erstatningskrav. Herudover bemærker de, at det bør vurderes, hvem der har fordel af beskyttelsen i BNBO og henviser til ordlyden i den foreslåede § 64 e. Derfor anmoder Bæredygtigt Landbrug om, at Miljøministeriet bekræfter, at vurderingen af fordel henhører under domstolene, idet det ifølge Bæredygtigt Landbrug næppe må antages, at taksationskommissionen inddrager denne del.

Vandfællesskabet i Odsherred oplyser, at da det ikke er alle drikkevandsboringerne, der bliver omfattet af de nye regler, vil udgiftsbyrden ramme meget tilfældigt og bemærker, at de udgifter der måtte være nødvendige i de særligt sårbare områder fordeles på alle vandforbrugere, ikke på et enkelt vandværk.

Sydfalster Vandværk argumenterer for en statslig sats eller årlig løbende erstatning på niveau, som grundejerne indbyrdes forpagter. Sydfalster Vandværk oplyser, at et argument for ikke at betale engangserstatningen også er, at de ikke kender vandværkets fremtid og muligheder for fortsat drift, og om der helt eller

delvist skal ske sammenlægning med andre vandforsyninger. Derfor mener Sydfalster Vandværk ikke, at det kan forsvares at søge om en evt. lånoptagelse.

Miljøministeriets svar

Erstatningerne skal fastsættes af kommunen og udbetales samtidigt med, at lodsejerne skal efterleve påbuddet. Erstatningen udregnes som det økonomiske tab, som forbuddet mod pesticidanvendelse anslås til at udgøre.

Miljøministeriet er opmærksom på, at der kan opstå situationer, hvor en grundejer vil opleve en stigning i vandtaksten for at kunne betale en erstatning, der går til vedkommende selv.

Bemærkningerne om, at udgifterne til erstatninger bør fordeles bredere ud over alle forbrugerne end blot det enkelte vandværk skal ske inden for reglerne om vandsektorens økonomiske rammer. Det indebærer bl.a., at vandforsyningerne kun kan afholde udgifter, der betragtes som nødvendige for vandforsyningens opgave.

For så vidt angår argumentet om, at der ikke er kendskab til vandværkets fremtid og muligheder for fortsat drift, og at dette kan vanskeliggøre optag af lån, bør kommunen have taget højde for, om indvindingen planlægges at blive lukket som en del af risikovurderingen.

Forurener betaler-princippet

Vandfælleskabet i Odsherred mener ikke, at reglen om at den enkelte vandforsyning skal betale erstatning til grundejere, som omfattes af påbud eller forbud, er i overensstemmelse med miljølovgivningens forurener betaler-princip. De påpeger ydermere, at reglen strider imod miljøbeskyttelseslovens § 19 efter hvilken stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, ikke må udledes eller oplægges på jorden.

Sydfalster Vandværk mener ligeledes, at det er sjældent set, at en eventuel forurener kan få andre til at betale for en forurening, vedkommende selv har påført.

Miljøministeriets svar

Reglerne om at erstatning for drikkevandsbeskyttende tiltag skal betales af de brugere, der har fordel af beskyttelsen følger af gældende regler i miljøbeskyttelseslovens § 63.

Miljøministeriet bemærker, at der er tale om pesticider, som er godkendt til brug de pågældende steder, og at der derfor er tale om lovlig anvendelse, som falder uden for miljøbeskyttelseslovens § 19.

Økologi

Skanderborg Kommune spørger ind til, om et tilbud om omlægning til økologi betragtes som en frivillig proces.

NIRAS spørger ind til, om Miljøministeriet ikke vurderer, at en økologisk drevet ejendom vil lide et værditab, hvis der indgås en varig aftale om ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider på ejendommen.

Dansk Skovforening oplyser, at man finder det besynderligt, at en binding til pesticidfri drift ikke udløser en erstatning. Dansk Skovforening oplyser, at uanset at arealet ikke drives med pesticider, når man har økologisk drift, repræsenterer påbuddet dog fortsat en begrænsning, idet man ikke længere kan lægge om fra økologisk drift til konventionel drift.

Miljøministeriets svar

Grundejere der dyrker økologisk vil blive ligestillet med grundejere der dyrker konventionelt, og omfattes således også af regler om aftaler om påbud eller forbud, hvis risikovurderingen i øvrigt tilsiger, at en beskyttelsesindsats er nødvendig.

Ekspropriation

Aalborg Kommune bemærker, at det er uklart, hvornår påbuddet udgør ekspropriation og spørger ind til, hvem der afgør om indgrebet er så omfattende, at der er tale om ekspropriation og dermed mulighed for skattefritagelse efter ejendomsavancebeskatningsloven.

Miljøministeriets svar

Påbud efter den foreslåede ordning gives på ekspropriationslignende vilkår og forventes således at være inden for ejendomsavancebeskatningslovens regler om skattefritagelse. Det understreges dog, at det i sidste ende vil være skattemyndighederne, der vurderer om betingelserne herfor er opfyldt. Der henvises til lovforslagets bemærkninger for en fremstilling af Miljøministeriets overvejelser om ekspropriation.

Genberegning af BNBO

NIRAS oplyser, at det ikke er hensigtsmæssigt at indgå aftaler eller meddele påbud inden for BNBO, som er under genberegning og mener, at der i stedet bør fastsættes en frist for, hvornår genberegningen skal være foretaget efter en indmelding. NIRAS bemærker videre, at BNBO kan ændre sig på baggrund af ændret indvindingsstilladelse, ændret indvindingsmønster mellem borer, nedlæggelse af borer, ny etablering af boring og ved forbedret geologisk og hydrologisk vidensgrundlag. NIRAS oplyser, at disse tilfælde er ofte forekommende, og at det betyder, at udstrækningen af BNBO i høj grad er dynamisk.

Landbrug & Fødevarer ser gerne, at der gives lodsejere mulighed for at udtræde af aftalen for de arealer, der efter genberegning ikke er omfattet af BNBO

Lolland Kommune mener, at det er u hensigtsmæssigt at anvende de "gamle" optegnede BNBO'er og oplyser, at der er sket store geografiske ændringer i de BNBO, som er beregnet af Miljøstyrelsen i 2023 og først er gældende fra 2025.

KL mener, at påbudsproces for de BNBO, som er under genberegning bør kunne sættes i bero og mener derfor, at der skal arbejdes med de BNBO, som er udpeget

og risikovurderet. KL spørger videre ind til processen for genberegning af BNBO, heriblandt om BNBO der skal beskyttes, bliver større eller mindre, og hvis der skal gives påbud, må det være for de BNBO, som fremgår af bekendtgørelsen.

Miljøministeriets svar

Miljøministeriet er opmærksom på, at det arealmæssige omfang af BNBO kan være dynamisk. Der tages højde for ændringer i BNBO, når der sker genberegning af BNBO.

Miljøministeriet planlægger ikke at indsætte en frist for genberegninger i den kommende bekendtgørelse på nuværende tidspunkt og bemærker, at beskyttelsesbehovet fortsat godt kan være til stede, selvom omfanget eller beliggenheden af BNBO ændrer sig som følge af genberegning.

For så vidt angår grundejernes mulighed for at udtræde af aftaler for de arealer, der efter genberegning ikke er omfattet af BNBO, vil dette ikke være muligt efter den foreslåede ordning, da det skal sikres, at grundejer ikke genoptager anvendelsen af pesticider i et areal, som der er udbetalt erstatning for.

Udgangspunktet vil således være, at en aftale eller et påbud fortsat vil være gældende, selvom forholdene i BNBO efterfølgende ændrer sig.

I tilfælde af genberegning, hvor det oprindelige BNBO bliver mindre, vil det arealmæssige omfang af den oprindelige beskyttelsesindsats, enten en aftale eller et påbud eller forbud, ikke blive tilsvarende mindre. Grundejer må derfor ikke anvende pesticider i området, som ved genberegning ligger uden for den nyudpegede BNBO, da den oprindelige beskyttelsesindsats fortsat er gældende og grundejer har fået erstatning herfor.

Ligeledes gælder, at det arealmæssige omfang, hvor en beskyttelsesindsats er gældende, ikke ændrer sig tilsvarende i tilfælde, hvor et BNBO ved genberegning bliver større.

Der vil skulle iværksættes beskyttelsesindsatser i de nye BNBO, der kan opstå som følge af genberegningerne, såfremt risikovurderingen foretaget efter § 13 e tilsiger det.

Risikovurdering

Sydfalster Vandværk oplyser, at det var deres opfattelse, at det udpegede BNBO var gældende tilpasset oppumpet vandmængde, men at der skal foretages en risikovurdering for, at se om der er et beskyttelsesbehov er det samme som at sige, at man ikke kan stole på det udpegede BNBO.

Danske Vandværker oplyser, at kommunerne ikke arbejder ud fra en fælles praksis for, hvilke virksomheder, der skal indgå i kommunernes risikovurdering af erhvervmæssig anvendelse af pesticider i BNBO og tilføjer, at de fleste kommuner kun inddrager landbruget i deres risikovurdering, selvom påvirkning fra andre erhverv som f.eks. autoforhandlere, stationsbygninger, mv. også kan udgøre en uacceptabel risiko.

HOFOR bemærker videre, at BNBO der endnu ikke er udpeget, vil skulle risikovurderes og finder det bekymrende, at kommunerne ikke har været forpligtet til at vurdere og foretage indberetning om BNBO siden ultimo 2022.

Dansk Planteværn henviser til, at det i lovforslaget fremgår, at den kommunale vurdering af risikoen for forurening ved erhvervsmæssig anvendelse af pesticider kan baseres på et mere overordnet skøn og havde gerne set, at kommunernes vurdering grundlæggende baseres på en faglig vurdering. Dansk Planteværn opfordrer derfor til, at der opstilles en vurderingsramme som en del af den kommende vejledning.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at der er betydelig variation i kommunernes dokumentation for nødvendigheden af et indsatsbehov og henstiller til, at der i den kommende vejledning opstilles en mere systematisk tilgang til vurderingen af et indsatsbehov.

Lolland Kommune spørger ind til, hvordan vandværkerne skal forholde sig, når en boring sløjfes, og om en erstatning så skulle betales tilbage til vandværket, såfremt aftale eller påbud/forbud ophæves.

Aalborg Kommune mener, at det er tvivlsomt, hvilken effekt indgreb over for erhvervsmæssig anvendelse af pesticider over for BNBO beliggende i byområder har for forbedring af kvaliteten af grundvandet.

KL bemærker, at inden et påbud udarbejdes, skal det sikres, at afgørelsen træffes med baggrund i nyeste viden og tilføjer, at der kan være sket ændringer til den statslige grundvandskortlægning, som kan have betydning for kommunernes sårbarhedsvurdering.

DN anfægter risikovurderingerne og påpeger, at det at der endnu ikke er fundet pesticidrester i en indvindingsboring, eller at boringen indvinder grundvand under et tykt lerlag ikke er et argument for ikke at gennemføre beskyttelsestiltag.

Miljøministeriets svar

Det faglige grundlag for risikovurderingerne ligger fast og er reguleret i BNBO-bekendtgørelsen, ligesom en anbefalet tilgang til risikovurderingerne er beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning om BNBO.

Miljøministeriet er opmærksom på, at der kan være variation i risikovurderingerne, men bemærker, at udgangspunktet er, at det skal være en kommunal vurdering med afsæt i lokale forhold, og at variationer kommunerne imellem således ikke helt kan undgås. Herudover er det ikke aktuelt at ændre på de risikovurderinger, som kommunerne allerede har foretaget i medfør af reglerne i BNBO-bekendtgørelsen. Det indebærer således også, at kommunerne har skullet vurdere alle BNBO, hvor der anvendes pesticider. Dette begrænser sig ikke kun til landbrugsjorde.

Kommunerne har kunnet undtage boringer, der er planlagt sløjfet, som en del af risikovurderingen.

For BNBO som beskyttes efter de nye regler, og hvor boringen efterfølgende sløjfes gælder, at aftalen eller påbuddet skal blive med at gælde. Dette skyldes, at erstatningen er givet til grundejer med afsæt i, at beskyttelsen er varig.

Miljøministeriet er enig i, at et påbud skal gives i overensstemmelse med god forvaltningsskik. Det er Miljøministeriets vurdering, at så længe kommunerne overholder forvaltningslovens regler og i øvrigt udviser god forvaltningsskik, vil de gældende risikovurderinger kunne danne grundlag for, at der iværksættes en beskyttelsesindsats i de BNBO, hvor risikovurderingen tilsiger det.

Statsstøtte

Bæredygtigt Landbrug henviser til, at der har været tilfælde, hvor den danske stat har indgået aftaler med landmænd, som senere hen er blevet vurderet i strid med EU's regler om ulovlig statsstøtte og henviser til, at EU-lovgivningen tillader undtagelser for miljøbeskyttelse og folkesundhed. Derfor mener Bæredygtigt Landbrug, at lovforslaget bør vurderes af EU-Kommissionen for at sikre, at indgrebene er lovlige og undgå risiko for tilbagebetalingskrav.

Aalborg Kommune påpeger, at en af de store barrierer for indgåelse af frivillige aftaler er, at grundejer er usikker på, om de kan beholde deres erstatning i henhold til EU's regler og henviser til Miljøministeriets beslutning om at kræve tilbagebetaling af erstatning ved indgåelse af aftaler på lavbundsarealer.

Miljøministeriets svar

Erstatningerne der ydes for indgreb efter den foreslåede ordning vil efter Miljøministeriets vurdering ikke være i strid med EU's statsstøtteregler, da erstatningerne alene har til formål at dække lodsejernes økonomiske tab og således ikke forventes at give visse lodsejere en fordel frem for andre. Derudover gives erstatningerne på ekspropriationslignende vilkår.

Lovforslaget har ikke været vurderet af EU-Kommissionen, men Miljøministeriet har været i dialog med Erhvervsministeriets statsstøttesekretariat med henblik på sparring om ordningens forenelighed med EU's statsstøtteregler.

Udgifter til taksationskommissionernes sagsbehandling

KL oplyser, at de ikke støtter omlægningen af finansieringen fra vandforsyningerne til kommunerne og tilføjer, at klagesager ved taksationsmyndighederne vedrører det beløb, som vandforsyningerne vil betale i erstatning og det grundejerne vil have. Derfor mener KL, at det retmæssigt bør være de to klageberettigede parter (vandforsyningerne og grundejerne), der betaler sagsomkostninger.

Miljøministeriets svar

Miljøministeriet fastholder, at kommunerne fortsat vil skulle afholde udgifterne til taksationsmyndighedernes sagsbehandling for de enkelte sager, bortset fra udgifter til vederlag til formænd og sekretærer, som afholdes af staten. Dette er i overensstemmelse med gældende praksis og § 111, stk. 2, 2. pkt., i lov om offentlige veje.

25 meter zonen

Skanderborg Kommune og Danske Vandværker bemærker, at reglerne i 25 meter zonen er mere omfattende, da forbuddet her gælder al erhvervsmæssig dyrkning og gødskning.

Miljøministeriets svar

Ændringen af § 21 b er foretaget for at sikre overensstemmelse med, hvilke typer afgørelser kan føre til, at beskyttelsen i 25 meter zonen ophæves. §§ 24 a og 26 a tilføjes, således i § 21 b, stk. 2, så alle tre typer afgørelser fører til, at disse gælder frem for det generelle forbud. Herved undgås det, at der ydes compensation to gange.

For så vidt angår dyrkning og gødskning i 25 meter zonen, der vil være tilladt, hvis der træffes afgørelse efter den foreslåede § 24 a, vil kommunen kunne træffe afgørelse om at forbyde dette efter de gældende påbudsregler i miljøbeskyttelsesloven.